

Fødevarestyrelsen
Sendt pr. mail til:
291@fvst.dk

København, den 31. august 2020

Vedr. Høring over fælles ernæringsmærkning i EU i henhold til EU-Kommissionens rapport COM (2020) 207 final om anvendelsen af supplerende udtryks- og præsentationsformer for næringsdeklaration. J.nr. 2020-29-169-01143.

De Samvirkende Købmænd takker for at have modtaget ovenfor nævnte høring. Hermed følger vores kommentarer.

Som udgangspunkt, er det DSK's holdning, at lovgivning bør indføres på EU-niveau. Det gør det lettere i forhold til samhandel og import af fødevarer. Samtidig vil en harmoniseret ernæringsmærkning skabe en større genkendelighed for forbrugerne. Det er disse forhold, der særligt kan tale for at harmonisere området.

Vi støtter ernæringsmærkning. Derfor er vi også enige i rapportens formål:

- At give forbrugere supplerende oplysninger, for at informere dem om sundere valg af fødevarer
- At give virksomhederne et incitament for at udvikle produkter i en sundere retning

Det ovenfor nævnte formål støtter op om den positive ernæringsmærkning. Omvendt er vi som udgangspunkt skeptiske for en ordning, som virker som en form for advarselsmærkning. Dette er også baggrunden for, at vi i nu mere end 10 år har bakket op om ernæringsmærket Nøglehullet. Efter en fælles indsats blandt myndigheder, erhverv og forbruger har vi et mærke, der allerede siden 2012 har haft en kendskabsgrad på mere end 90 %, ligesom der d.d. er mere end 4000 varer, der bærer mærket, på det danske marked.

Siden Forordning om forbrugerinformation (1169/2011) trådte i kraft, har vi afventet kommissionens rapport om anvendelse af supplerende udtryks- og præsentationsformer for næringsdeklarationer på forsiden af pakken, hvor det er muligt at gentage:

- Energiværdien alene
- Energiværdi sammen med mængden af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt

Vi kan konstatere, at rapporten udover at forholde sig til ovenstående, går skridtet videre, og vurderer også de ernæringsrelaterede mærker/ordninger, der p.t. findes i forskellige EU-medlemsstater. Disse mærker/ordninger oplyser om en fødevarers ernæringskvalitet. Men hvad er ernæringskvalitet? Og har det den samme betydning i alle EU-medlemsstater, hvis der samtidig skal tages højde for de mange forskellige medlemsstatens kultur og levevis?

Hvis Kommissionen ønsker et fælles mærke/en fælles ordning, som skal opfylde det ønskede formål, vil vi opfordre til, at der igangsættes et studie, der belyser, hvilken effekt de forskellige medlemsstaters kultur og levevis vil have på ordningen, samt hvordan man kan håndtere dette i praksis, hvis ordningen samtidig skal kunne opfylde sit formål. Så vidt vi er oplyst, kan det hertil tilføjes, at det allerede har været nødvendigt med tilpasninger ved brugen af nutriscoreordningen i forskellige lande.

Efter gennemgang af rapporten, er det vores overbevisning, at det tydeligvis ikke er nogen nem opgave at pege på én udtryks- og præsenteringsform. På trods af det konkluderer rapporten, at det synes hensigtsmæssigt at indføre harmoniseret obligatorisk ernæringsmærkning på forsiden af pakken på EU-niveau.

I lyset af at det endnu ikke er klarlagt, om dette er en realistisk mulighed, kan vi derfor ikke støtte en ordning, der er obligatorisk.

Hvilke ernæringsmærker/udtryksform foretrækker vi

For DSK er det vigtigt, at vi anvender en udtryks- og præsenteringsform, der er troværdig, og som forbrugeren forstår og kan agere ud fra.

Troværdighed

Troværdigheden for os ligger i, at vi f.eks. som i Danmark har ernæringsmærket Nøglehullet, som er tilpasset en nordisk kontekst og som hjælper danskerne til at sammensætte en kost i overensstemmelse med de officielle kostråd. Det er derfor ikke sikkert, at mærket vil kunne fungere på samme måde i de øvrige EU-medlemsstater. Dette foreslår vi, som nævnt ovenfor, belyst nærmere. Troværdigheden bør være den samme i alle medlemsstater.

Præsentation- og udtryksform

Det er afgørende, at forbrugerne forstår ordningen og dets præsentation-/udtryksform. I forhold til sidstnævnte peger rapporten på, at ernæringsmærkning på forsiden af pakken får større opmærksomhed end ernæringsmærkning på bagsiden. Men som vi også kender det fra andre undersøgelser, så er den %-andel af forbrugere, der siger, de ser og anvender, højere end den % andel, der kan konstateres i praksis.

Store mærker fanger hurtigt forbrugerens opmærksomhed, ligesom der opnås øget opmærksomhed, hvis der er færre oplysninger på pakken. Generelt foretrækkes mærker med minimalt numerisk indhold samt anvendelse af grafik og symboler, særligt hos forbrugere med lavere socioøkonomisk status. Ifølge en nylig international undersøgelse er den bedste vejledning til forbrugere, i forskellige aldersgrupper med forskellig socioøkonomisk status, ordninger, der anvender farvekoder, især farvekoder kombineret med en graderet indikator. En overvejelse, som vi finder vigtig: Med hvilket udtryk når vi den gruppe af forbrugere, som p.t. har brug for mest hjælp til at foretage det sundere valg? Vi skal passe på, at vi ikke hovedsageligt taler til den veloplyste forbruger, som i forvejen interesserer sig for at vælge sundere.

Enkelthed er i forvejen svært af udtrykke på en pakning til færdigpakkede fødevarer. Forordning om forbrugerinformation (og evt. også anden lovgivning) stiller allerede krav om de mange oplysninger, der skal være på pakken. Hvis der kommer krav om en ordning, der er

pladskrævende, er der den risiko, at forbrugeren blot bliver overvældet af informationer, og vi derved ikke opnår det, vi ønsker. Derfor foreslår vi også, at der bliver valgfrihed i forhold til, hvor på pakken oplysningen skal stå. Desuden er ikke alle emballager i farver, hvorfor ordningen også skal kunne fungere på en sort/hvid pakning.

Andre overvejelser

Fødevarer, der vil være omfattet af ordningen

Vi bakker op om, at de fødevarer, der vil være omfattet af en evt. ordning, er de fødevarer, hvor der allerede er krav om næringsdeklaration i henhold til Forordning om forbrugerinformation. Det er vigtigt, at de øvrige varer/salgssituationer fortsat er undtaget, men det skal være en mulighed, man som virksomhed kan vælge at gøre brug af. I de tilfælde, hvor der leveres butikspakkede varer fra en detailvirksomhed til en anden, og hvor detailvirksomheden ikke selv er producent af varen, et det dog vores vurdering, at ordningen vil være så administrativ tung, at dette salg ikke længere er muligt.

Af rapporten følger en forklaring af elementer af f.eks. nutriscoreordningen. Her nævnes "brandserie", og hvis man mærker en vare i serien, skal alle varer i samme serie, mærkes. Hvis sådanne udtryk indgår i en evt. ordning, skal det tydeligt defineres, hvad der menes med brandserie. Man kan få den opfattelse, at en brandserie er en betegnelse for en serie af mange forskellige varekategorier f.eks.: mælk, rugbrød, syltetøj, majs, slik, sodavand osv., som er usammenlignelige. Det der er intentionen, er vel, at en brandserie, er f.eks. en serie af pålægsprodukter, som man kan sammenligne varer inden for serien (kategorien?).

Ejerskab og kontrol af en ordning

Så vidt vi er oplyst, er det den franske regering, der ejer nutriscoreordningen (her blot nævnt som et eksempel). Det er vigtigt, at det er Kommissionen, der bliver ejer af en evt. fælles ordning og ikke enkelte medlemsstater.

Hvis området harmoniseres, skal der ses på, hvordan og af hvem ordningen skal håndteres og kontrolleres. En sådan ordning vil medføre øget krav til kontrol og dermed af administrative byrder hos såvel virksomheder som myndigheder.

Og hvad med andre frivillige ernæringsmærkeordninger

Vi vil kraftigt anbefale, at området kun harmoniseres, hvis vi kan opnå en ordning, der kan opfylde formålet i alle EU-medlemsstater, så vi reelt hjælper forbrugeren til at træffe et sundere valg. Hvis det er muligt at sammensætte en sådan ordning, foreslår vi, at det derefter vurderes, om det tjener et formål at beholde frivillige ordninger/mærker som f.eks. nøglehulsmærket. Uanset vil vi få brug for en "meget lang" overgangsordning, hvor forbrugere bliver "oplært" i, at de nu ikke længere skal gå efter f.eks. Nøglehullet men i stedet gå efter noget andet. Ligeledes er der virksomhederne enorme store udgifter og et stort arbejde i at ændre mærkning på de berørte emballager. Af hensyn til dette og så der sikres opbrug af emballage, er en lang overgangsordning nødvendig.

Afsluttende bemærkninger

Arbejdet med de supplerende udtryks- og præsentationsformer er "netop" startet, men det er et vigtigt emne, der kan medføre meget store økonomiske omkostninger. Vi foreslår derfor, at Fødevarestyrelsen nedsætter en følgegruppe, hvorfra vi kan følge arbejdet.

Med al denne fortælling om næringsindhold og præsentation skal vi huske, at alle oplysninger om næringsindhold faktisk allerede står på pakken – i næringsdeklarationen. En ordning kunne derfor også bestå i, at man ser på, hvordan man via selve næringsdeklarationen, kan gøre det sundere valg lettere for forbrugerne. Også derfor finder vi det vigtigt med fortsat fokus på lære forbrugerne at læse næringsdeklarationen, det gælder folkeskole, uddannelsesinstitutioner og oplysning i det hele taget.

Med venlig hilsen

Anne-Marie Jensen Kerstens
Fødevarechef